

سئوالات متن مطالعات اجتماعی هشتم درس نهم (ظهور اسلام در شبه جزیره عربستان) تهیه کننده: علی ندافی

۱- اسلام در .. شبه جزیره عربستان.. و در میان مردمی که در جهالت و نادانی به سر می بردند، ظهور کرد.

۲- نام دیگر شبه جزیره عربستان چیست؟

جزیره العرب

۳- شبه جزیره عربستان در کجا واقع شده و چقدر مساحت دارد؟

در جنوب غربی آسیا و حدود سه میلیون کیلومتر مربع مساحت دارد.

۴- سرزمین عربستان را چه چیزهایی تشکیل می دهند؟

بخش وسیعی از این سرزمین را بیابان ها و ریگزارها و قسمت دیگری را نواحی کوهستانی تشکیل می دهند.

۵- حجاز منطقه ای کوهستانی در عربستان است. صحیح (*) غلط ( )

۶- کدام شهرهای عربستان در منطقه کوهستانی حجاز قرار گرفته اند؟

شهرهای مکه، یثرب (مدینه) و طائف

۷- چه عواملی باعث شد که اغلب ساکنان عربستان زندگی صحرائشینی داشته باشند؟

آب و هوای گرم و خشک و کمبود آب .

۸- مردم عربستان از چه راه هایی زندگی می کردند؟

از طریق پرورش تعداد کمی دام از جمله شتر، نیازهای روزانه خود را تأمین می کردند. البته در مناطق برخوردار از آب، مانند یثرب و یمن، کشاورزی نیز رونق محدودی داشت. همچنین تعدادی از مردم مشغول تجارت بودند.

۹- مهمترین ایستگاه های تجاری عربستان کدام شهرها بودند؟

مکه و یثرب

۱۰- ساکنان جزیره العرب را چه کسانی تشکیل می دادند و چگونه زندگی می کردند؟

ساکنان جزیره العرب را قوم عرب تشکیل می دادند و به شکل قبیله ای زندگی می کردند.

۱۱- اوضاع و شرایط اجتماعی و فرهنگی مردم عربستان در دوران پیش از بعثت، به گونه ای بود که به آن .. عصر جاهلیت.. می گفتند.

۱۲- در عصر جاهلیت عرب ها پیرو چه دین هایی بودند؟

بیشتر عرب ها بت می پرستیدند و کعبه، خانه خدا را از بت های گوناگون پر کرده بودند. البته گروهی از عرب ها نیز پیرو حضرت ابراهیم و یا دین های یهود، مسیح و زردشت بودند.

۱۳- وضعیت علم و دانش اعراب دوره جاهلیت چگونه بود؟

بهره چندانی از علم و دانش نداشتند و عده کمی از آنها می توانستند بخوانند و بنویسند.

۱۴- در عصر جاهلیت، زنان عربستان از چه موقعیتی برخوردار بودند؟

اغلب از مقام و موقعیت پایینی برخوردار بودند و برخی مردان حتی از داشتن فرزند دختر احساس حقارت می کردند.

۱۵- تعصبات اعراب جاهلی نسبت به قبیله خود چگونه بود؟

نسبت به قبیله خود تعصب شدید و کورکورانه ای نشان می دادند. آنان بی توجه به اینکه حق با چه کسی است، از اعضای قبیله خود در برابر افراد دیگر قبایل دفاع و پشتیبانی می کردند.

۱۶- چه عواملی باعث گسترش درگیری های قبیله ای و رواج غارتگری در میان اعراب جاهلی بود؟

تعصب قبیله ای موجب بروز کینه و حس انتقام جویی در میان قبایل مختلف عرب شده بود و جنگ و خونریزی های پیاپی را به دنبال داشت. از سوی دیگر کمبود غذا و سایر نیازهای زندگی نیز عامل دیگری برای گسترش درگیری های قبیله ای و رواج غارتگری بود.

۱۷- حضرت محمد (ص) در خاندانی شریف و محترم در شهر .. مکه .. به دنیا آمد.

۱۸- چرا حضرت محمد (ص) را محمد امین می خواندند؟

چون آن حضرت تحت تأثیر محیط آلوده به شرک و فساد مکه قرار نگرفت و چنان به پاکدامنی و درستکاری مشهور شد که او را محمد امین می خواندند.

۱۹- حضرت محمد (ص) چه محلی را برای عبادت برمی گزید و در چند سالگی به پیامبری رسید؟

کوه های اطراف مکه از جمله غار حرا و در سن ۴۰ سالگی به پیامبری رسید.

۲۰- نخستین کسانی که به رسول خدا ایمان آوردند .. حضرت خدیجه (ع) و حضرت علی (ع) .. بودند.

۲۱- حضرت خدیجه که بود؟

از زنان ثروتمند مکه بود و تمام دارایی خود را در راه نشر اسلام، کمک به فقیران و آزادی بردگان خرج کرد.

۲۲- رسول خدا در آغاز بعثت چه کرد؟

به صورت فردی و پنهانی مردم را به پرستش خدای یگانه و ایمان به روز رستاخیز دعوت می کرد. در نتیجه این دعوت، تعدادی از مردم مکه به اسلام ایمان آوردند.

۲۳- پیامبر پس از سه سال مأموریت مخفیانه چه کرد؟

مأموریت یافت نخست خویشاوندان و سپس عموم مردم را آشکارا به اسلام دعوت نماید. در این مرحله، از دعوت، رسول خدا علاوه بر آنکه مردم را به عبادت خدای یکتا فرا می خواند، پرستش بت ها را نکوهش می کرد و از سرانجام بد کافران سخن می گفت.

۲۴- چه کسانی از گسترش دین اسلام دچار بیم و هراس شدند؟

اشراف مکه به ویژه بزرگان قبیله قریش مانند ابولهب، ابو جهل و ابوسفیان .

۲۵- مشرکان پس از آنکه نتوانستند ابوطالب را در پشتیبانی از رسول خدا منصرف کنند به چه شیوه ای روی آوردند؟

آنان نخست به حضرت محمد (ص) پیشنهاد کردند که ریاست قبیله و قوم و دریافت ثروت فراوان را بپذیرد و از عقاید خود دست بردارند.

۲۶- پاسخ پیامبر خدا در مقابل پیشنهاد مشرکان مبنی بر ریاست قبیله و قوم و دریافت ثروت چه بود؟

فرمود: "من برای گردآوری مال و فرمانروایی مبعوث نشده ام، خدایم مرا به عنوان پیام آور به سوی شما فرستاده، هر گاه از من بپذیرید، این موجب سعادت شما در دو جهان است و اگر آن را رد کنید، من در این راه استقامت می ورزم تا خدا میان من و شما داوری کند."

۲۷- سران مشرکین پس از پاسخ پیامبر چه تصمیمی گرفتند؟ و پیامبر چه عکس العملی نشان دادند؟

از پاسخ پیامبر خشمناک شده تصمیم گرفتند ایشان و مسلمانان را مورد آزار و شکنجه قرار دهند. هر چه زمان می گذشت بر شدت سخت گیری و شکنجه مشرکان افزوده می شد. آنان بدترین دشنام ها و تهمت ها را به رسول خدا نسبت می دادند و بر خوردهای زشت و ناپسندی با آن حضرت می کردند. پیامبر اسلام در برابر چنین رفتارهایی بردبار بود و با مهربانی مردم را به اسلام فرا می خواند.

۲۸- چه عواملی موجب دشمنی اشراف و بزرگان مکه با پیامبر (ص) می شد؟

پیروی کورکورانه از عقاید ابا و اجدادی، مخالفت آشکار اسلام با افکار و عقاید جاهلی، به خطر افتادن منافع اقتصادی اشراف با ایمان آوردن بردگان و فقیران به دین اسلام، به خطر افتادن مقام و موقعیت اجتماعی آنها.

۲۹- مشرکان برای جلوگیری از گسترش اسلام چه کردند؟

اقدام به آزار و شکنجه مسلمانان کردند.

۳۰- چه کسانی زیر شکنجه های طاقت فرسای مشرکان به شهادت رسیدند؟

یاسر و همسرش سمیه و پسرشان عمار و بلال حبشی .

۳۱- نخستین شهدای راه اسلام چه کسانی بودند؟

یاسر و سمیه

۳۲- چرا پیامبر از مسلمانان خواست تا به حبشه هجرت کنند؟

آزار و اذیت مشرکان نسبت به پیروان اسلام آن قدر افزایش یافت که پیامبر از مسلمانان خواست به حبشه مهاجرت کنند.

۳۳- چرا مشرکان دست به تحریم اقتصادی مسلمانان زدند؟

پس از آنکه متوجه شدند با شکنجه و سرکوب نمی توانند مانع گسترش اسلام شوند، تصمیم گرفتند مسلمانان را تحریم کنند.

۳۴- تحریم اقتصادی و اجتماعی مسلمانان توسط مشرکان شامل چه مواردی بود؟

هر گونه خرید و فروش و رابطه اجتماعی (ازدواج) با پیروان اسلام ممنوع شده بود.

۳۵- پس از تحریم اقتصادی و اجتماعی مسلمانان، رسول خدا و یارانش چه کردند؟

آنها به پیشنهاد ابوطالب به یکی از دره های اطراف مکه به نام "شعب ابوطالب" پناه بردند. و حدود سه سال شرایط بسیار سختی را در این دره تحمل کردند.

۳۶- چهار مورد از اقدامات مشرکان علیه پیامبر و مسلمانان را در مکه بیان کنید.

تطمیع پیامبر با مال و مقام - تهدید و آزار و اذیت پیامبر و یارانش - نسبت دادن بدترین تهمت ها به پیامبر - تحریم اقتصادی و اجتماعی مسلمانان - توطئه برای قتل پیامبر.

۳۷- سرانجام عهد نامه تحریم اقتصادی مشرکین چه بود؟

این عهد نامه را موریانه خورده بود و فقط کلمه "بسمک اللهم" مانده بود.

۳۸- چه حوادثی زمینه ساز مهاجرت رسول خدا از مکه به مدینه شد؟

شکنجه و آزار و اذیت مسلمانان، توطئه برای قتل پیامبر و پیمان پیامبر با مردم یثرب (مدینه).

۳۹- کدام واقعه مبداء تاریخ مسلمانان قرار گرفت؟ هم اکنون از آن واقعه چند سال می گذرد؟

مهاجرت پیامبر از مکه به مدینه - ۱۴۴۱ سال قمری و ۱۳۹۸ سال شمسی می گذرد.

۴۰- چرا یثرب به مدینه النبی تغییر نام پیدا کرد؟

جوانان شهر که در باره اخلاق نیکو و پستندیده رسول خدا مطالبی شنیده بودند، به استقبال ایشان رفتند و از آن پس نام یثرب به مدینه النبی، یعنی شهر پیامبر تغییر داده شد.

۴۱- انصار به چه کسانی می گویند؟

به گروهی از ساکنان یثرب که با پیامبر (ص) پیمان بستند و آن حضرت را یاری کردند، انصار (یاری کنندگان) می گویند.

۴۲- مهاجرین به چه کسانی گفته می شد؟

گروهی از مسلمانان که اموال و دارایی خود را رها نمودند و از مکه به مدینه رفتند، به مهاجرین (هجرت کنندگان) معروف هستند.

۴۳- مهمترین اقدامات پیامبر (ص) پس از ورود به مدینه چه بود؟

تأسیس مسجد، پیمان برادری بین مسلمانان (ایجاد امت اسلامی)، پیمان نامه سیاسی بین مسلمانان و قبایل یهود اطراف مدینه.

۴۴- نخستین اقدام پیامبر (ص) پس از ورود به مدینه ایجاد .. مسجد.. بود.

۴۵- چه کسانی در ساخت اولین مسجد در مدینه شرکت کردند؟

پیامبر خشت اول مسجد را خود حمل کرد و مسلمانان به خصوص زنان در بنای مسجد مشارکت ورزیدند.

۴۶- مسجدی که پیامبر (ص) در مدینه ساخت چگونه مکانی بود؟

مسجد علاوه بر آنکه مکانی برای عبادت و اجرای مراسم مذهبی به شمار می رفت، مرکزی برای مشورت و تصمیم گیری در باره امور سیاسی و نظامی نیز بود، مسجد همچنین کانون اصلی سوادآموزی و فراگیری علم و دانش محسوب می شد.

۴۷- پیمان برادری بین مسلمانان توسط پیامبر به چه علت انجام شد؟

مسلمانان ساکن مدینه یعنی مهاجرین و انصار از قبایل مختلف بودند. بعضی از این قبایل در گذشته نسبت به هم کینه و دشمنی شدیدی داشتند. پیامبر به منظور ایجاد محبت و دوستی بین مسلمانان، آنها را دو به دو با یکدیگر برادر اعلام کرد. این کار پیامبر گامی در جهت ایجاد امت (جامعه) اسلامی بود. رسول خدا، علی بن ابیطالب^(ع) را به برادری خود برگزید.

۴۷- پیمان سیاسی بین چه کسانی بسته شد؟

بین مسلمانان مدینه و یهودیان اطراف شهر.

۴۸- پیامبر^(ص) با چه اقدامی و در کدام شهر بصورت رسمی تأسیس حکومت اسلامی را اعلام کرد؟

با امضای پیمان نامه بین مسلمانان و یهودیان و در شهر مدینه .

۴۹- به برخی از جنگ های پیامبر .. غزوه.. و به برخی دیگر .. سر به.. گفته می شود.

۵۰- آیا پیامبر^(ص) برای کشور گشایی و به دست آوردن غنیمت اقدام به جنگ می کرد؟ چرا؟

خیر، در جنگ های اُحُد و خندق، این مسلمانان بودند که مورد حملهٔ مشرکان قرار گرفتند و ناگزیر شدند از خود دفاع کنند. برخی جنگ ها نیز برای دفع تهدیدهای خطرناک دشمنان رخ داد، برای نمونه پس از آنکه برخی قبایل یهود پیمان شکنی کردند و با مشرکان علیه مسلمانان متحد شدند، پیامبر ناگزیر شد با آنان نبرد کند.

۵۱- پیامبر^(ص) همواره پیروانش را در جنگ به چه چیزی سفارش می کرد؟

به رعایت اصول اخلاقی و ارزش های انسانی در جنگ ها توصیه می کرد، او به ویژه سفارش می کرد با اسیران خوش رفتاری نمایند و از تخریب و غارت اموال مردم در جنگ پرهیز کنند. آن حضرت همچنین مراقب بود که مسلمانان همانند مشرکان رفتار نکنند.

۵۲- چرا پیامبر^(ص) به فرمانروایان کشورهای مختلف نامه نوشت و آنان را به دین اسلام دعوت کرد؟

از آنجایی که هدف دین اسلام هدایت همهٔ مردم جهان است، پیامبر به فرمانروایان کشورهای مختلف نامه نوشت.

۵۳- پیامبر^(ص) به فرمانروایان کدام کشورها نامه نوشت؟

ایران، روم، مصر و حبشه

۵۴- چند مورد از اخلاق و شیوهٔ حکومتی پیامبر^(ص) را بنویسد.

رسول خدا آراسته به صفات نیکی چون مهربانی، گذشت، پارسایی و ساده زیستی بود و بخل، حسد، آز و طمع در وجود او راه نداشت. او هدف از بعثت خود را ترویج ارزش های اخلاقی بیان کرد و تربیت و رستگاری انسان ها را برتر و بالاتر از هر کار دیگر می شمرد.

۵۵- پیامبر^(ص) در کدام جنگ رأی جوانان را به رأی خود ترجیح دادند؟

الف) اُحُد (*)   ب) خندق ( )   ج) بدر ( )   د) خیبر ( )

۵۶- در جنگ خندق به پیشنهاد .. سلمان فارسی.. دور شهر را خندق کردند.

۵۷- در واقعه غدیر خم چه اتفاقی افتاد؟

الف) ایجاد پیوند برادری ( )   ب) انتخاب علی^(ع) به جانشینی (*)   ج) تأسیس حکومت اسلامی ( )   د) قرارداد با یهودیان ( )

۵۸- پیامبر^(ص) در واقعه غدیر خم چه فرمودند؟

دست حضرت علی^(ع) را بالا برد و فرمود: "ای مردم، هر کس که من پیشوای او هستم، پس این علی پیشوای اوست، خداوندا، دوستان او را دوست بدان و دشمنانش را دشمن باش".